

egyrészt a Varasó-hegyről, másrészt a Nagyhavasnak a Muntyének kucsulátai szakaszáról ömlik alá. A vonzó leírást számos, igen szép kép élénkíti. P. K.

7). MYSKOVCSZKY EMIL bányafelügyelő: *A Barlangokról*, különös tekintettel a pécsvidéki Mecsekhegység triaszmészkö komplexusában levő cseppkő-barlangokra. (Pécsett, 1905; 30 oldal).

A szerző, a ki a pécsi «Mecsek-Egyesület» körében megalakította a speleologiai osztályt, működését az abaligeti eróziós hasadékbarlang szakszerű föltárásával kezdette meg. Barlangkutatásainak sikeres előmozdítása érdekében igen ügyes munkában ismerteti a barlangtan (speleologia) földadatát, csoportosítja a barlangokat, és részletesen leírja a pécsvidéki barlangokat s töböröket. Képekben is bemutatja a mánfai Kőlyukat, az orfői Vízfőt, és az abaligeti barlangot, a mely utóbbi a triasmészben eddigelé 455 méter hosszúságban van feltárva. P. K.

(8.) HUENE, F.: *Über die Nomenklatur von Zancledon*. Centralbl. f. Min., Geol. u. Paläont. 1905, p. 10—12. Stuttgart 1905.

A szerzőnek triaskorú dinosauriusokon végzett tanulmányai nyilvánvalóvá tették, hogy az a számos nagy dinosaurius lelet, a melyek nevezetesen a délnémetországi keuperből *Zancledon laevis* név alatt ismeretesek és a zancledon-márga elnevezésnek szolgáltak alapjául, a fajok, sőt a nemek egész sorozatára széjjelbontandó. Szerző megállapítja a *Z. laevis* fajtát s fölállítja a zancledonták családját. A család részére ugyanis az annyira megszokottá vált nevet föntartandónak véli, miután a *Z. laevis* is ide tartozik, bár a tipusos genus nem zancledon, hanem *plateosaurus* (különösen *Pl. Reinigeri*). Ennek megfelelően azután a zancledonta-márga (nem zancledon-márga!) nevet is lehet használni, ámbátor a régi gumósmárga (Knollenmergel) elnevezés jobb. Kívánatos tehát, hogy a zancledon név azokra a fajokra szoríttassék, a melyeknek jár s a többi fajra a *plateosaurus* nevet választjuk. r.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Szakülés.

1905 május hó 3-án. Elnök: dr. KOCH ANTAL.

1. DR. PÁLFY MÓR a felsőkajaneli és boiczai aranybányák geológiai viszonyairól értekezett.

A felsőkajaneli aranybányákból jelenleg csak a Georgina-altáró s ezen szint egyes részei járhatók be. Az altáró a Kajánpaták völgyében indul s iránya nagyjában É—D-i, tehát megegyezik a völgy irányával. Kezdetben dacittufában halad, majd a Manausa-hegy dacit kürtőjét érinti, azután újra dacittufában van hajtva majdnem a Manausától északra fekvő *amphibolandesit* ikerkúp kürtőjéig. A két kúp kürtőjét körülbelül azon ponton metszi, a hol azok érintkeznek egymással. Közvetlen a kürtő közelében már *amphibolandesit* találunk. A telérek iránya közel É - D-i s itt is, mint az Érczhegység más pontjain, az eruptív kürtő szélét

metszik s aranyat ott tartalmaztak, a hol a kürtő közelébe jutottak. Az amphibolandesit és dacit kürtője között az ú. n. «Goldkluft» agyaggal van kitöltve; ezen agyagról azt hiszi az előadó, hogy az az alatt fekvő mediterrán rétegekből származik. Ezzel kapcsolatban felveti azt az eszmét, hogy a glauch — miután a glauch-szerű telérek alapját az Érczhegységben mindenütt agyagpala alkotja — alighanem mindenütt ebből származott s a vulkáni utóműködésnél feltörő forró víz és vízgőz hozta fel magával s rakta be a legfinomabb közethasadékokba is. A nagyági típusos glauchelőfordulást azonban még nem ismeri annyira, hogy ezen elméletet határozott formában felállítsa.

A boiczai aranytelérek Boiczától D-re a Szევregyel-hegyben vannak. A hegy kúpját az eddig *quarczporphyr*-nak nevezett, rendkívül bontott kőzet alkotja; a hegy főtömege azonban *augitporphyr*-tufából és *breccciából* áll, a melyet csak egészen alárendelt quarczporphyr telérek törtek át. Az augitporphyr tuffára észak felé a boiczai magura *juramészköve* települt.

Az aranyat tartalmazó telérek egyik nagyobb csoportjáról kimutatja, hogy azok egy középponttól, az ércztörmzstől, csekély fok alatt északnyugat felé szétágaznak, a mélység felé pedig ezen csoport telérei egy főhasadékra, a Suhajda hasadékára vezethetők vissza. Ezen főhasadéktól fölfelé a telérek legyezőszerűen ágaznak ki, még pedig úgy, hogy a legyező tengelye ferdén áll, ÉNY felé dől. Ezen telércsoport mentén, illetve a főhasadék irányában egy egészen keskeny quarczporphyr dyke-ot találunk s az aranytartalom kétségkívül ezen dyke feltörésével áll összefüggésben. Végül azon nézetét fejezi ki, hogy az eddig quarczporphyrnak nevezett kőzet alighanem terciérkorú *liparit*, ép úgy mint a verespataki Kirnik kőzete, bár ezideig még félremagyarázhatatlan bizonyítékot nem talált arra, hogy a liparit mily viszonyban van a környező mediterrán üledékekkel.

2. Dr. MAURITZ BÉLA a *Foinicáról származó pyritről* tartott előadásában elmondja, hogy Foinica boszniai vasbányahelyen siderit társaságában pyrit is előfordul és pedig úgy vaskos tömegekben, valamint kristályosodott állapotban is. A felületen képződött kristályok 5—6 cm átmérőjűek, de kifejlődésük tekintetében igen egyszerűek; az apró, lapokban gazdag kristályok a vaskos tömegek hasadékaiában találhatóak. Ezek a következő formák voltak megállapíthatók: az oktaéder, a hexaéder, a rhombdodekaéder, a {211} deltoidikositetraéder, a {221} triakisoktaéder, tizenkét pozitív és három negatív pentagondodekaéder, négy pozitív és egy negatív dyakisdodekaéder {18.10.5}, {654} és {456} eddig még egy pyrit-előforduláson sem ismeretes. Az uralkodó forma mindig {210}, de sok egyenében a {650}, {430}, {12.6.1} stb. alakok szintén tetemes nagy lapokkal vannak képviselve. Ikerképződmények nem fordulnak elő.

Választmányi ülés.

1905 május hó 3-án. Elnök: Dr. KOCH ANTAL.

Rendes tagoknak választattak:

Magyar általános köszönbánya r.-társaság Budapesten (aj. JEX SIMON).

Dr. BALKAY BÉLA ügyvéd Budapesten (aj. JEX S.).

Dr. TÓTFALVI SVÁBY ERNŐ Budapesten (aj. ifj. ARADI V.).

BOJÁR SÁNDOR szerkesztő Budapesten (aj. titk.).

A titkár bejelenti, hogy a május hó 6—7-én Salgótarjánra rendezendő kirándulásra annyian jelentkeztek, hogy a kirándulás sikere biztosítva van. Junius hó 1-én és 2-án pedig a Bakonyba rendez kirándulást.